

A NER alulnézetből, avagy a „bunkósjog” hatása a szubszidiaritásra...

(mottó: a Borsodi Mezőség – a tű hegye)

„*Minékünk gyakran vannak rettenetes indulataink. Gyakorta érezzük a tehetetlen, fortyogó dühöt. S olyankor ökölbe szorul a kezünk – és mondjuk is, hogy ütni tudánk. Aztán valahogy mindig elmarad az ütés.*” – írta Bayer Zsolt a Magyar Hírlap aug. 31.-i számában. Egyetértek... Csaknem egy éve már, hogy az állami földbérletek ügyében erőszakos, pökhendi, cinikus módon megsértett borsodi gazdacsaládok dühe magától nemigen csitul – kormányzati orvoslás kellene hozzá a saját, nemzetinek mondott oldalunkon!

„*Ítéljék el Ángyán Józsefet*” címmel különös nyilatkozatot tett közzé 2012. augusztus 20.-án az MTI Országos Sajtószolgálat. Bár ebben valójában védik Ángyán Józsefet, mégis hátborzongatóan félelemkeltő, hogy ez a mondat egyáltalán megfogalmazódhatott. A nyilatkozat igazságot és annak nyilvánosságát követel, ehhez szándékozom hozzájárulni – a teljesség igénye és lehetősége nélkül - néhány tényező információval.

Néhány nappal e nyilatkozat előtt, 2012. augusztus 8.-án jeles írónk, Czákó Gábor a következőket írta –bár más téma kapcsán- az „Ahol a bűn lett a jólét alapja...” című esszéjében:

„*Ha lesz utókor, mely visszatekint ránk, és épeszű lesz, meg igaz lelkű, akkor megáll az esze korunk úgynevezett értelmiségi ütközetei láttán. Először is észre fogja venni, hogy a mi időnkben szűnt meg a kultúra, a művészet, a család, az erkölcs, az igazmondás és a tavasz.*”

A „*mi időnkben*” a háborúzó felek a profit és az élet, mely utóbbinak egyik „tábornoka” Ángyán József. E háború „hadműveleteként” fogható fel az állami tulajdonú termőföldek, köztük a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet haszonbérleti pályázatainak kapcsán kialakult, Ángyán József képviselő urat és – helyi „örmeisterként”- személyemet is támadó médiahadjárat. Esetünk szomorú példája - Czákó Gábort idézve - „*az erkölcs, az igazmondás*” megszűnésének a politikában, sőt a közigazgatásban....

Nézzük először a tényeket, különös tekintettel a dátumokra:

A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága (BNPI) és az olasz Mariano Kft. közötti, főként Mezőnagymihály község határában fekvő 4300 hektáros termőföld haszonbérleti jogviszonyát 2011 nyarán jogerősen megsemmisítette a Legfelsőbb Bíróság. A BNPI a Vidékfejlesztési Minisztérium utasítására július 18.-án felkérte a vele évek óta együttműködő, helyi gazdákat tömörítő Borsodi Mezőség Gazdakör Egyesületet, hogy a szubszidiaritás jegyében vegyen részt az így „gazdátlanul” maradt földek pályázati úton történő hasznosításában. A pályázási feltételek kidolgozása magas társadalmi aktivitás mellett, több mint 20 különféle gyűlés megrendezése során, mintegy másfél hónap alatt rendben lezajlott. A konszenzussal kialakult pályázatot szept. 1.-én a BNPI szabályszerűen meghirdette, október 3.-án 12 órai beadási határidővel. **A kiírás 3 db-ban korlátozta az egy személy által pályázható birtoktestek számát, 200 ha-ban limitálta az egy érdekcsoport által megszerezhető földeket, előre közölte a pontozásos bírálati rendszer feltételeit és előnyt biztosított a legalább 3 éve helyben lakó főhivatású, állattartó gazdacsaládoknak, induló gazdáknak.** A szakmapolitikai „utolsó simításra” szept. 15.-én 12 órakor, a VM 299. tárgyalójában került sor. Ennek résztvevői voltak dr. Ángyán József úr, dr. Budai Gyula úr, dr. Rác Károly VM helyettes államtitkár úr, dr. Sebestyén Róbert úr, a Nemzeti Földalap elnöke, dr. Szabó Csaba úr (másnapról VM miniszteri biztos), Palkovics Péter úr, a MVH elnöke, Duska József úr, a BNPI igazgatója és dr. Molnár Tibor BNPI igazgatóhelyettes úr. **Ezen a megbeszélésen semmilyen szakmai vagy politikai kifogás nem merült fel, a pályázati folyamat megszakítására javaslat nem került ismertetésre.** Ilyen előzmények után cca. két héttel, a beadási határidő napján Duska József BNPI igazgatót állásából felmentették, és ugyanazon a napon, a **beadási határidő lejártán** 10 órával a pályázatot visszavonták. Az érvényesen pályázó **109 gazdának** kártérítés nélkül, bontatlanul visszaadták a pályázatukat.

A december 6.-án újra meghirdetett pályázaton, 2012 tavaszán a földek nagyobb részét már néhány FIDESZ-közei pályázó nyerte, köztük Tállai András államtitkár személyes köréhez tartozók, 3-nál több birtoktestet és 200 ha-nál nagyobb területeket is.

A visszavont pályázatot kidolgozó helyi gazdák így vélekedtek a történekről helyzetértékelésükben:

„... Az eljárást... jogilag vitathatónak tartjuk. ... időzítése és módja a háttérben lévő lényeges, de egyelőre ismeretlen okra utal. Mindez a gazdák között felháborodást és mélyeseges csalódást okozott. Találgatások kezdődtek csalásra, megvesztegetésre és visszaélésre vonatkozóan a BNP, az FVM, a gazdakör vezetőire valamint a háttérben lévő politikusokra és különböző vállalkozásokra vonatkozóan....”

Korrekt magyarázatot azóta sem kaptak, csak hamis mellébeszélést. Az ügyben hivatali minőségükben megnyilatkozott legmagasabb beosztású személyek között van Fazekas Sándor miniszter és Tállai András államtitkár. Az aktuális „fegyvertárunk” a Hír TV, a Heti Válasz és a 168 óra c. sajtóorgánumok voltak, példálózóan ezekből „szemezgettem” időrendben.

A Hír TV Kontraszt című műsorában 2012. június 24.-án az alábbiak hangzottak el:

Erdős Miklós riporter: - *Azt hogy viseli, hogy Önt személyesen hírbe hozták az ún. borsodi, Bükki Nemzeti Parki földbérleti ügyekkel?*

Tállai András államtitkár: *„... ennek a kárvallottja vagyok, mert valakinek, név szerint Sárvári Attilának, egy egri villanyszerelő embernek nem jött be a számítása, hogy majd az alapján osztják ki a földet Dél-Borsodban, ahogyan azt ő szeretné, hogy azután a nyertes gazdától jutalékot tudjon beszédni, és bosszút forralt ellenem és lám, a magyar sajtó ezt is meg tudja tenni...”*

Igaz, ami igaz: amikor ő még nem nagyhatalmú államtitkár, hanem -állampárti jóváhagyással- egy kisváros szakiskolájának gazdasági vezetője volt, én irodai munkára jogosító végzettségem ellenére már csaknem egy évtizede önálló, sőt „önfoglalkoztató”, irigyelt, gyanús „maszek”-ként dolgoztam Egerben. Ennek azonban 21 éve, manapság már nincs jelentősége. 1989-ben falusi turizmus tevékenységre váltottam a Borsodi Mezőségben, és jól megtanultam sok-sok minden újat... A nyilatkozata többi részében őt is elérte az először Budai Gyula úron észlelt „államtitkárbetegség”, az amnézia! Úgy látszik, Tállai úr csak a 21 évvel ezelőtti ügyekre emlékszik, a közelebbiekre nem! Biztosan kiesett a fejéből, hogy a rendszerváltástól 15 évig voltam a Borsodi Mezőségben állandó lakos, eközben 1999-2004 között a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium szakmai irányítása alatt kistérségi vidékfejlesztési menedzser. 1995-től állok kapcsolatban az Agrár-környezetvédelmi Programok különböző hivatali képviselőivel. 1998-ban és 2002-ben a dél-borsodi Tisza menti kis falvakban a FIDESZ helyi szervezetét megalapító testvérem mellett tevételesen is részt vettem Tállai úr választási kampányában. 2009 januárjában személyes meghívásomra Ángyán József képviselő úr is meggyőzően agitált a FIDESZ jövőbeli agrárpolitikája mellett a kistérség „fővárosában”, Mezőcsáton. Okiratok bizonyítják, hogy 1998-ban Tállai úr még újonc országgyűlési képviselőként megismerte, és eleinte támogatta is a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságával közösen elkezdett helyi kistérségi vidékfejlesztési programot, melynek egyik szerzője voltam és fő szervezője 2004-ig. Az valóban igaz, hogy azt szerettem volna, hogy a földeket ennek a stratégiának az elvei, azaz a visszavont pályázat alapján osszák ki! Mint ahogyan az általam 2002-ben megszervezett Borsodi Mezőség Gazdakör Egyesület, melynek titkára vagyok, valamennyi tisztességes tagja is ugyanezt szerette volna! A „jutalékszedés” lehetőségéről pedig csak annyit, hogy a visszavont földbérleti pályázat folyamatára semmilyen érdemi befolyással nem bírtam, abból bármilyen végeredmény esetén anyagi előnyöm nem származott volna. Mindezt természetesen Tállai úr is nagyon jól tudta... Hogy a történekr miatt miért éppen őellene kellene bosszút forralnom? Ha így véli, nyilván tudja az okát – ezek szerint mégiscsak volt köze a pályázat visszavonásához!

A Heti Válasz című lap 2012. július 14.-i számában, „Hol itt a nagy biznysz?” című cikkében Stumpf András újságíró kérdezte Fazekas Sándor minisztert:

Stumpf A.: *-Miniszter úr, hol tartózkodott ön 2011. október 4-én?*

Fazekas S.: *-Itt voltam bent a minisztériumban, fontos döntést hoztam egy sor kérdésben.*

Stumpf A.: *-Részt vett aznap egy megbeszélésen, amelyen Budai Gyula akkori kormánybiztos, Szabó Csaba miniszteri megbízott és Ángyán József akkori államtitkár vett részt?*

Fazekas S.: *-Igen.*

Stumpf A.: *-Ekkor döntött a borsodi Mezőség 2800 állami hektárjának haszonbérbe adására kiírt pályázat visszavonásáról?*

Fazekas S.: *-Igen....*

Fazekas úr – állításával ellentétben- október 4.-én semmilyen visszavonó döntést nem hozott. Amint már említettem, a Borsodi Mezőség termőföld haszonbérleti pályázatainak beadási határideje október 3. hétfő déli 12 óra volt, és a pályázatot még ugyanazon a napon, október 3.-án a beadási határidő után 10 órával később, éjjel 22 órakor vonták vissza. Ángyán József e napon a Parlamentben interpellációkra válaszolt... 2011. október 4-e keddre esett, így kizárt a dátum tévedésből történt elírása. Nem ismert a nyilvánosság előtt, hogy ténylegesen ki és mikor döntött, továbbá hogy valóban részt vett-e a döntésben Fazekas úr, avagy a visszavonás tényéről máshogyan szerzett tudomást.

Fazekas S.: *-Ángyánon kívül mi, többi jelenlévők mind így emlékszünk vissza...*

A valódi gazdatársadalom bizalma feltételezi, sőt elvárja dr. Ángyán József képviselő úrtól, hogy semmilyen körülmények között ne emlékezzen vissza olyan eseményre, ami nem történt meg! Az állítólagos „többi jelenlévők” véleménye pedig ezek után már nemigen számít...

Stumpf A.: *-Hónapokig készítették elő azt a pályázatot, mintaprogramként büszkélkedtek vele...*

Fazekas S.: *-Hogy ki és mivel büszkélkedett, nem tudom, nem is érdekel.*

Akkor felvilágosítom erről Fazekas urat - Budai Gyula szövetségi igazgató úr szervezete, a MAGOSZ büszkélkedett vele 2011. 09. 19.-én a saját honlapján, három nappal Szabó Csaba kinevezése után „Precedens értékű földpályázat a Bükki Nemzeti Parknál” címmel. Ebből idézek:

... a terület vagyongazdálkodója, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság példás gyorsasággal elkészítette a haszonbérleti pályázati kiírást. Egyeztettek a térség önkormányzataival, szakmai szervezeteivel és gazdálkodóival. A ... pályázatokat október 3-ig lehet benyújtani a nemzeti parkhoz. ... A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság a terület meghirdetésekor a kormány birtokpolitikai koncepciójának megfelelően előnyben részesíti a kis- és közepes vállalkozásokat, az induló gazdákat, az állattartókat.”

Stumpf A.: *-... majd a beadási határidő előtt tíz órával jutott eszébe, hogy mégsem jó. Ez komoly?*

Inkább komolytalan, mert a „beadási határidő előtt 10 óra”-i időpont az okt. 3.-án hajnali 2 órára esett... nem előtte, hanem utána! **Kifejezetten jogsértő, hogy a beadási határidő után vonták vissza a pályázatot!** Ki köteles hivatalból intézkedni?

Stumpf A.: *- Miért vette el azon a megbeszélésen Ángyán Józseftől a következő pályázat felügyeletét?*

Fazekas S.: *-Mit tehettem volna? Az általam szabott határidőt nem tudták tartani, ráadásul nem volt hajlandó megérteni, hogy egy kormányzati állásfoglalással ellentétes pályázatot vissza kell vonni,...*

Hát akkor most „példás gyorsasággal” és „a kormány birtokpolitikai koncepciójának megfelelő” avagy „kormányzati állásfoglalással ellentétes pályázat”? Azt már tudjuk, hogy nem akkor, nem ott és nem úgy... Ami biztos: Ángyán József nemcsak hogy nem vett részt az erről hozott döntésben, de a pályázat visszavonásáról is csak okt. 4.-én értesült – a Borsodi Mezőségből...

Stumpf A.: *-És egy-egy távoli műkörmös is becsúszott a nyertesek közé.*

Fazekas S.: *... ő helyi aranykalászos gazda, csak eddig nem volt földje...*

Azért ennél talán több kellene egy két és fél Margitsziget nagyságú föld elnyeréséhez. A nyertes egyébként huszoneves, GYES-en lévő kismama, jogi asszisztens végzettségű, jelenleg műkörmépítő. A gazdálkodó család egyik tagjának adószámát adóhátralék miatt visszavonták. Saját tulajdonú földjeik közül 18 hektárt a napokban árverezett el a tiszaujvárosi végrehajtó... Volt tehát földje...

Stumpf A.: *-De egy 80 ezer forintos alaptőkével frissen létrehozott kft., hiszen nyert ilyen is, miből vesz majd 200 szarvasmarhát?*

Fazekas S.: *...Bárki bármilyen szabályt sért, annak következményei lesznek...Ha nem teljesíti a feltételeket, el fogjuk venni a földet...*

Stumpf A.: *-Kivéve, ha önök kitolják az állattartási kötelezettségnek való megfelelés dátumát néhány évvel. Meg tudja ígérni, hogy nem tesznek ilyet?*

Fazekas S.: *- Jelenleg egy év alatt kell beállítani az állatállományt. Valóban többféle javaslat van, de én amelletl vagyok, hogy előbb érjen véget a jelenlegi pályázati időszak, aztán gondolkodjunk változtatásokról...*

Nos, akkor nézzük konkrétan az említett 80 ezer forintos tőkéjű nyertest, a Start 2003 Bt.-t. A Borsodi Mezőségben meghirdetésre került 44 közül 42 birtoktest bérleti szerződése 2019. augusztus 31.-ig, azaz hét évre szól. A Start 2003 Bt. három pályázati blokkban összesen elnyert 495 ha termértékű birtoktestet, és ebből kettő, a 715 és a 719 számú, összesen 304 ha termértékű birtoktest bérleti időtartama már **két év múlva**, 2014. augusztus 31.-én lejár, legalább is ez szerepel a pályázati kiírásban. Erre a „biztos” gazdasági alapra kellene a nyertesnek beruházni **egy éven belül** 152 darab szarvasmarhát. Ha nem akarják szándékosan tönkretenni a szépményű „új földesurat”, kell ott lenni még valami jövőt illető, titkos megállapodásnak... Fazekas úr csapata neki vajon mit ígért?

Fazekas S.: *-A földalapú támogatás kérdését is tegyük tisztába: hektáronként 57 ezer forint agrártámogatás jár. Vegyünk egy átlagos minőségű – 20 aranykoronás- területet. Ennek bérleti díja 25 ezer forint hektáronként, azaz a tulajdonos a támogatás közel felét befizeti a közkasszának. Marad 32 ezer, de ez még nem is fedezi az állattartás költségeit. Hol itt a nagy biznisz?*

A Fazekas úr által elmondottak igazak nagy általánosságban, csakhogy a Borsodi Mezőség nem általános, hanem Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT). Minden következő adat nyilvános az interneten, a tisztánlátáshoz csak egymás mellé kell rendezni azokat. A számadatokat az egyszerűbb számolás érdekében kerekítettem. A Start 2003 Bt. által elnyert 6435 AK értékű, az országos átlagnál rosszabb minőségű földterület után évente fizetendő haszonbérleti díj 8 millió 45 ezer forint, azaz átlagban 16 ezer forint hektáronként. A földek megoszlása hasznosítás szerint 74 ha szántó és 421 ha legelő. A terület jogosult a következő kifizetésekre: területalapú támogatás 495 ha x 57 ezer forint, összesen 28 millió 215 ezer forint. NATURA 2000 kifizetés 495 ha x 38 EUR x 280 forint, összesen 5 millió 266 ezer forint. Ebből a szántók jogosultak „vegyes szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhelyfejlesztési előírásokkal” jogcímen agrár-környezetvédelmi kifizetésre, 74 ha x 303 EUR x 280 forint, összesen 6 millió 278 ezer forint. A gyepek döntő része legelő hasznosítású, a „gyepgazdálkodás tűzok élőhelyfejlesztési előírásokkal” jogcímű agrár-környezetvédelmi kifizetés ez esetben 421 ha x 117 EUR x 280 forint, összesen 13 millió 790 ezer forint. Ez mindösszesen 53 millió 549 ezer forint támogatás, szemben a 8 millió 45 ezer forint bérleti díjjal.

A pénzmaradvány a földbérlőnél 45 millió 504 ezer forint, azaz nem a Fazekas úr által említett 32, hanem 92 ezer forint hektáronként. Játsszunk a számokkal – ez két hektáronként 184 ezer forint, ami **már egy! év alatt** akár el is érheti a kötelező szarvasmarha árát... Ez azért már elég nagy biznisz! De ki is ez a nyilván jól felkészült, nagy tapasztalatú pályázó, aki méltán lett nyertes a nagy tumultusban?

A 168 óra c. lap augusztus 3.-i számában „Szerénység, Ángyán úr!” címmel Krug Emília készített interjút Fazekas Sándorral. Ebben ez olvasható:

Krug E.: - *A győztes, Kanyok Attila a megye fideszes közgyűlési elnökének a munkatársa volt, 2010-ben pedig a Fidesz tiszaujvárosi polgármesterjelöltje. Egyértelmű szimpátia.*

Fazekas S.: – *De legfőképp fiatal agrármérnök, ráadásul ő adta be a legeredményesebb pályázatot.*

Előrebocsátom: semmi bajom Kanyok Attilával. Fiatal, életerős, nőtlen ember – kívánok neki szép, nagy családot és hosszú, boldog életet. A körülötte kialakult jelenség viszont nagyon aggaszt... A saját honlapján olvasható a következő:

„Tősgyökeres tiszaujvárosi vagyok, olyan fiatal, aki - sajnos szinte egyedülként - a diplomám megszerzése, majd fővárosi és Nyugat-európai munkavégzés után hazatelepült szülővárosába... Szociálpedagógus végzettségem okán is szívemen viselem az időskorúak, a hátrányos helyzetű emberek, az elesettek életének jobbítását.”

Sem agrármérnöki végzettsége, sem mezőgazdasági előélete, de még csak falusi háttere sincs tehát. Tiszaujvárosban lakik, ott önkormányzati képviselő. 2012-es vagyonyilatkozata egy Suzuki Ignis autót és egy Honda motorkerékpárt tartalmaz. A visszavont pályázat előkészítése során, 2011-ben már jelezte földigényét 400 ha területre. Beiratkozott aranykalászos gazda tanfolyamra, melyen 2011 okt. 1.-én, a pályázat visszavonása előtt két nappal kapta meg az oklevelét. Még ez előtt három nappal, 2011. 09. 27.-én a Tiszatáj Közalapítványtól 20 évre haszonbérbe kapott 120 ha földet 8 ezer forint/ha bérleti díjért 27 darabban, 9 faluban, 118 km hosszan. Pályázatot az első fordulóra nem adott be. A 2011. december 6.-án újra kiírt földbérleti pályázat beadási határideje előtt néhány nappal, 2012. január 16.-án jegyezte át a tulajdonába a későbbi nyertes Start 2003 Bt-t a cégbíróság. Oszlári székhelyét Mezőcsátra helyezte át, a fuvarozási főtevékenységét pedig szarvasmarha tenyésztésre változtatta. Ezzel az előélettel lett tehát a „*legeredményesebb pályázó*”. Hogy hol és kik bírálták el a pályázatokat, nem közismert.

És most lépünk vissza a Heti Válasz-hoz.

Fazekas S.: - *... a 65 ezer eddig meghirdetett hektár nagyjából egy százaléká az ország termőterületének. Ennyit az országos problémáról.*

Mezőnagymihály külterülete kb. 6000 hektár. Abból 2000 hektárt adtak most nem falubeli pályázóknak – ez nem egy, hanem 33 százalék... Persze ha úgy nézzük, 50 ember 100 karjának egy százaléka tényleg nem sokat számít – annak a cinikusnak, akinek megvan mind a kettő! Elsorvadásra van ítélve az a falu, amely határának jövedelme nem marad a helyi földművelő családoknál életfenntartó arányban „szétterítve”, hanem idegenek profitjaként elhagyja a területet...

Stumpf A.: - *Ha így áll a dolog, nem is tart attól, hogy a pályázatiügy miatt elveszítik a vidéket?*

Fazekas S.: -*Nem...*

Ezt bizony rosszul gondolja Fazekas úr. A FIDESZ a borsodi „földmutyival” ugyan megnyert néhány nagygazdát és egy minden eddigi politikai kurzust önhasznára kiszolgáló szakértőt, de biztosan elveszítette vagy 200, a folyamatot árgus szemekkel figyelő gazdacsalád bizalmát, ezzel együtt a szavazatát - és nem utolsó sorban a Kormányzat hitelességét... Amit feltétlenül helyre kellene állítani – mert féltő, hogy ennek híján 2014-ben mégsem marad el az a bizonyos „*ütés*”!

2012. szeptember 4. Sárvári Attila